

देवाला दिलेली वर्ष

“म्हणजे अँडमिशनच्या घोळात वर्ष फुक्कट गेलं तुझं!”

मेडिकल कॉलेजात अँडमिशन घेऊन खुशीत परतणाऱ्या संदीपच्या आनंदावर किरकिरेकाकांनी विरजण घातलं. सध्याच्या सीईटी-परीक्षांच्या आणि अँडमिशन-पध्दतींच्या तंत्रात अनेक महत्त्वाकांक्षी मुलं ध्येय गाठायला तीच परीक्षा पुन्हा देतात. त्यात एक-दोन वर्ष हातून निसटतात. त्या पराचा पर्वत करणारे किरकिरेकाकाही अनेक असतात. वाया गेलेल्या वर्षांची फिरफिरून आठवण करून दिली की मुलांनाही ते जाचायला लागतं; त्यांचा उत्साह मावळतो.

सत्तरीच्या किरकिरेकाकांच्या तरुणपणी स्वतंत्र भारतातल्या सरकारी नोकऱ्यांना सोन्याचं मोल होतं. त्या नोकऱ्यांत बढती मिळण्यासाठी चाकरीच्या वर्षांचा हिशेब महत्त्वाचा असे. ‘म्याट्रिक’ झाल्याझाल्या मुलगा पोष्टात किंवा ‘मुन्शीपालटीत’ चिकटला की बढतीचा मीटर सुरू होई. तशा चाकरमानी मनोवृत्तीच्या काकांना संदीपचं लांबलचक शिक्षणच पसंत नव्हतं. त्यात अखळ्या वर्षांच्या बेक्कारीची भर आगीत तेल ओतत होती!

“मुलीचं लग्न विशीच्या आतच व्हायला हवं. सासरच्यांनी शिकवलं तर मुलं-संसार सांभाळून शिकावं जमेल तसं!”

हीना पदवीधर झाल्याबरोबर तिच्या आजीला तिचं लग्न करून द्यायचं होतं. नातीच्या डोक्यातलं परदेशातल्या पीएचडीचं खूळ तिला बेचैन करत होतं. नातीच्या डोळ्यांसमोर मात्र चाळिशीला लग्न करणाऱ्या तिच्या विद्वान परदेशी प्राध्यापिकेचा आदर्श होता!

सध्या व्यवसायाच्या संधी असंख्य आहेत. विशीच्या आधी त्या क्षितिजावरून खुणावत असतात. हवं ते ध्येय गाठेपर्यंत वयाची तिशी सहज होते. तरी वय वाढण्याचा धोका पत्करूनही आजच्या पिढीने आपलं आयुष्य अधिक अर्थपूर्ण केलं आहे. वाटेतला एखादा अपरिहार्य अडसर ओलांडताना पूरक अभ्यास करत किंवा काही आवश्यक पण बिनडोकही कामं करत त्यांना एखादं वर्ष घालवावं लागलं असेलही. पण तशी वाटेवरची फाटकं त्यांनी जिद्दीने पार केली आहेत.

ध्येय गाठण्यासाठी अगणित वाटा समोर ठाकल्या की त्यांच्यातली नेमकी आपली कुठली ते पहिल्या फटक्यात समजत नाही. पण जेव्हा केव्हा ते समजतं तेव्हा, पहिल्या वाटेवर घालवलेल्या वेळाची खंत न करता नेमकी आपली वाट निवडणं उत्तम. चुकलेल्या वाटेवरच्या तशा दोन वर्षांना अवास्तव महत्त्व दिलं असतं तर अतुल कुलकर्णी यशस्वी इंजिनियर झाला असता. पण आयुष्यातल्या खऱ्या आनंदाला पारखा झाला असता. आणि भारतीय रंगसृष्टी एका

रत्नाला मुकली असती. आता यशाच्या शिखरावरून मागे वळून पाहताना अतुलला ती वाया गेलेली वर्षे नगण्य वाटत असतील; त्या धाडसी निर्णयाचा अभिमान वाटत असेल.

कित्येक पाश्चात्य तरुण मार्गाला लागण्यापूर्वी तीन-चार वर्षे एखाद्या वेगळ्याच क्षेत्राचा अनुभव घेतात. व्यावसायिक आयुष्याच्या तीस-चाळीस वर्षांच्या कारकीर्दीत तो काळ चिल्लरखुर्दा ठरतो. पण व्यक्तिमत्व अधिक संपन्न होतं.

लोकमान्यांनी तर वाटचाल दमदार व्हावी यासाठीच एक वर्ष 'देवाला दिलं'. असा आदर्श आपल्या डोळ्यांसमोर आहे. आपल्या ध्येयप्राप्तीच्या वाटेवरचं एखाद्दुसरं अधिकचं वर्षे सार्थकीच लागणार यात शंका नाही.

डॉ. उज्वला दळवी

-ujjwalahd9@gmail.com

('esakal.com' च्या सौजन्याने)